

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนทอผ้าปาแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีขั้นตอนในการศึกษาค้นคว้าและสรุปผลได้ ดังนี้

จุดมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อสร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนทอผ้าปาแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3
2. เพื่อทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนทอผ้าปาแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โดย
 - 2.1 เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน
 - 2.2 ประเมินทักษะการฟ้อนทอผ้าปาแดง
 - 2.3 ประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนทอผ้าปาแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ขั้นตอนที่ 1 สร้างและหาคุณภาพของหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนทอผ้าปาแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

การดำเนินการในขั้นตอนนี้ คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร เพื่อนำมาสร้างหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ จำนวน 18 แผน แล้วนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาพิจารณา ให้ข้อเสนอแนะ นำมาปรับปรุงแก้ไข จากนั้นนำเสนอให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน พิจารณาความเหมาะสมขององค์ประกอบของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร นำมาแก้ไขปรับปรุงตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ ก่อนนำไปใช้

ขั้นตอนที่ 2 ทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องฟ้อนทอผ้าป่าแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

การดำเนินการในขั้นตอนนี้ คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรที่สร้างขึ้น ไปให้นักเรียนช่วงชั้นที่ 3 โรงเรียนตะพานหิน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตรเขต 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2551 จำนวน 20 คน ที่ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง คือ นักเรียนที่มีความถนัดและสนใจด้านนาฏศิลป์ ใช้สอนสัปดาห์ละ 1 ชั่วโมง รวมเป็นเวลา 18 ชั่วโมง โดยเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ด้วยแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนจำนวน 30 ข้อ ประเมินทักษะการฟ้อนทอผ้าป่าแดง ด้วยแบบประเมินทักษะการฟ้อนทอผ้าป่าแดง และประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ด้วยแบบประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ แล้วเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ผลต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 ศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนทอผ้าป่าแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3

การดำเนินการในขั้นตอนนี้ คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้ประเมินความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องฟ้อนทอผ้าป่าแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 หลังเรียน โดยใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องฟ้อนทอผ้าป่าแดง ด้วยแบบประเมินความพึงพอใจที่ผู้ศึกษาค้นคว้าสร้างขึ้นแล้วเก็บข้อมูลเพื่อนำไปวิเคราะห์ผลต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การสร้างและหาคุณภาพหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องฟ้อนทอผ้าป่าแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้วิเคราะห์ข้อมูลหาความเหมาะสมขององค์ประกอบของหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตร โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. การทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องฟ้อนทอผ้าป่าแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้วิเคราะห์ผลการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนและหลังเรียน ด้วยการทดสอบที (t – test แบบ Dependent) วิเคราะห์ผลการประเมินทักษะการฟ้อนทอผ้าป่าแดง และประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน ด้วยการหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3. การศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนที่มีต่อการเรียนโดยใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องฟ้อนทอผ้าป่าแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. การสร้างและหาคุณภาพหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนทอผ้าปาแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีผลปรากฏดังนี้

1.1 ผลการสร้างและหาคุณภาพหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนทอผ้าปาแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 มีองค์ประกอบ คือ หลักการและเหตุผล วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย มาตรฐานการเรียนรู้ คุณลักษณะอันพึงประสงค์ โครงสร้างหลักสูตร หน่วยการเรียนรู้ อัตราเวลาเรียน แนวการจัดการเรียนรู้ สื่อและแหล่งเรียนรู้ การวัดและประเมินผล พบว่า มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

1.2 ผลการสร้างและหาคุณภาพของเอกสารประกอบหลักสูตร ได้แก่ แผนการจัดการเรียนรู้ เรื่อง ฟ้อนทอผ้าปาแดง จำนวน 18 แผน มีองค์ประกอบ คือ สารระสำคัญ จุดประสงค์ การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้ กิจกรรมการเรียนรู้ สื่อและแหล่งการเรียนรู้ การวัดและประเมินผล การเรียนรู้ พบว่า มีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนทอผ้าปาแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 ปรากฏผลดังนี้

2.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนที่เรียนโดยใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนทอผ้าปาแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ผลการประเมินทักษะการฟ้อนทอผ้าปาแดง พบว่า นักเรียนมีทักษะการฟ้อนทอผ้าปาแดง อยู่ในระดับดีมาก ยกเว้น ลีลาท่ารำมีทักษะอยู่ในระดับดี

2.3 ผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียน พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับดีมาก คุณลักษณะที่พึงประสงค์สูงสุด คือ มีความเป็นไทย รักและภาคภูมิใจ ในภูมิปัญญาไทย และร่วมอนุรักษ์เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทย รองลงมาคือ ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข และต่ำสุดคือ มีความกล้าแสดงออกและเชื่อมั่นในตนเอง

3. ผลการศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนทอผ้าปาแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 พบว่า นักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

จากผลการศึกษาค้นคว้า การพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนทอผ้าปาแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 คณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้นำประเด็นที่ค้นพบมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการสร้างและหาคุณภาพหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนทอผ้าปาแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 พบว่า มีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากคณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการสร้างหลักสูตรจนเข้าใจเป็นอย่างดีผ่านกระบวนการและขั้นตอนในการจัดทำอย่างเป็นระบบ ตามวิธีการสร้าง ทำให้หลักสูตรมีองค์ประกอบครบถ้วน มีโครงสร้างเนื้อหาสอดคล้องครอบคลุมกับจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ มีกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สามารถส่งผลให้ผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนตามความถนัดและความสนใจของตนเอง ได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง มีการฝึกปฏิบัติจริง ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่คงทน ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กล้าแสดงออกและเชื่อมั่นในตนเอง มีความขยัน พยายามอดทน และมีสมาธิในการปฏิบัติงาน มีความเป็นไทย รักและภาคภูมิใจในภูมิปัญญาไทยและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทย จนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อีกทั้งได้ผ่านการตรวจสอบ แก้ไขข้อบกพร่องตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ ส่งผลให้หลักสูตรมีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานการศึกษาค้นคว้าของ วิไล เขียวพุ่มพวง และคณะ (2550. หน้า 97) ได้ทำการศึกษาค้นคว้าเรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการจัดกิจกรรมการแสดงนาฏลีลาบูชาพญานาค ชุมนุมนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ผลการวิจัยพบว่า ได้มีการจัดกิจกรรมที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกปฏิบัติจริง ส่งผลให้ผู้เรียนมีความภาคภูมิใจในผลงานของตน ได้ฝึกตนให้เป็นผู้มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ สามารถค้นพบศักยภาพของตนเอง มีความคิดริเริ่ม มีความเชื่อมั่น พัฒนาตนเอง และแสดงออกได้อย่างสร้างสรรค์ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุขเหมาะสมกับความสามารถของผู้เรียน

2. ผลการทดลองใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนทอผ้าปาแดง กับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 พบว่านักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ทั้งนี้เนื่องมาจากคณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้สร้างหลักสูตรและเอกสารประกอบหลักสูตรด้วยกระบวนการที่ดีดังได้กล่าวมาแล้ว ทำให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจเนื้อหาเป็นอย่างดี จึงบรรลุผลตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ส่งผลให้นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ที่สูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของ บุปผา อินทนู และคณะ (2551) ที่ได้ทำการศึกษาค้นคว้า เรื่องการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น เรื่อง น้ำตกชาติตระการ เพื่อการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ สำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนหลังเรียนสูงกว่าก่อนเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เนื่องมาจากมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน รวมถึงมีการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย ซึ่งได้ผลลัพธ์ทำนองเดียวกับผลการศึกษาค้นคว้าของคุณะผู้ศึกษาค้นคว้า

ผลการประเมินทักษะการฟ้อนทอผ้าปาแดงที่เรียนโดยใช้หลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องฟ้อนทอผ้าปาแดง พบว่าโดยภาพรวมนักเรียนมีทักษะอยู่ในระดับดีมาก เนื่องมาจากนักเรียนมีโอกาสได้เรียนตามความถนัดและความสนใจของตนเอง เน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงตามลำดับขั้นตอนจากแบบอย่างที่ถูกต้อง ฝึกฝนจนมีทักษะและเกิดความชำนาญในการรำ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของ อภิณหพร แม่นวิเศษพงศ์ (2549) ได้ทำการค้นคว้า เรื่อง นาฏยศัพท์และภาษานาฏศิลป์ โดยเน้นกระบวนการปฏิบัติ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 พบว่า นักเรียนมีทักษะการปฏิบัติสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ร้อยละ 75 เนื่องจากคุณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้เน้นให้ผู้เรียนได้ศึกษาและฝึกปฏิบัติ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จัดให้มีการสอนตามลำดับขั้นตอน ตามความสามารถและการรับรู้ของนักเรียน ให้ความสำคัญกับภาวะของผู้เรียน จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ โดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ การปฏิบัติกิจกรรมนาฏศิลป์ใช้กระบวนการปฏิบัติที่เหมาะสมกับธรรมชาติของนักเรียน ซึ่งมีขั้นตอนการสอน จากการสังเกตรับรู้ ทำตามแบบ ทำเองโดยไม่ต้องดูแบบฝึกให้ชำนาญ และนำไปประยุกต์ใช้ และสอดคล้องกับ โกวิท ษัตรี (2527, หน้า 61) กล่าวว่าลำดับขั้นตอนในการสอนที่ทำให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติควบคู่กันไป ซึ่งได้เสนอหลักการสอนไว้ 3 ขั้นตอน คือ การสอนแบบแนะนำ การสอนแบบสาธิต และการสอนแบบฝึกปฏิบัติ เนื่องจากทำนาฏยศัพท์และภาษาทำนาฏศิลป์ เป็นเนื้อหาสาระที่ต้องอาศัยทักษะปฏิบัติ ต้องอาศัยเวลาในการฝึกฝน และแบบอย่างที่ถูกต้อง

ผลการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่เรียนหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่องฟ้อนทอผ้าปาแดง พบว่าโดยภาพรวมนักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์อยู่ในระดับดีมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากมีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นการทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความสามัคคี ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีความรับผิดชอบต่องาน ที่ได้รับมอบหมายทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข กล้าแสดงออกและเชื่อมั่นในตนเอง มีความขยัน พยายามอดทน และมีสมาธิในการปฏิบัติงาน มีความเป็นไทย รักและภาคภูมิใจในภูมิปัญญาไทยและท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์เผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมไทย พร้อมกับมีการประเมินคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาค้นคว้าของ วิไล เขียวพุ่มพวง และคณะ (2550, หน้า 97) ซึ่งทำการศึกษาค้นคว้า เรื่อง การพัฒนาหลักสูตรการจัดกิจกรรมการแสดงนาฏลีลาบูชาพญานาค ชุมนุมนาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 2 ผ่านเกณฑ์การประเมิน

เนื่องมาจากนักเรียนมีการวางแผนการทำงานร่วมกัน มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ของตนเอง ที่ตนเลือก และถนัด มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและกัน ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ได้ปฏิบัติจริง ในสภาพการณ์จริง โดยนักเรียนได้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกันและสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540, หน้า 30) กล่าวว่าการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการกลุ่ม คือ การจัดประสบการณ์ในการเรียนรู้ ที่นักเรียนได้รับจากการร่วมมือ ลงมือปฏิบัติกิจกรรมกลุ่ม กลุ่มจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของแต่ละคน แต่ละคนในกลุ่มจะมีอิทธิพลและมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและกัน การจัดกระบวนการเรียนการสอนโดยใช้กระบวนการกลุ่มจะก่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้สูงสุดเพราะเป็นการศึกษาที่นักเรียนได้เรียนรู้ โดยการปฏิบัติจริง ตลอดจนมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับคนอื่น ซึ่งทำให้การเรียนรู้ต่างๆ เต็มไปด้วยความสนุกสนาน มีชีวิตชีวา เป็นผลทำให้ผู้เรียนซาบซึ้งและจดจำบทเรียนได้นานจนสามารถเข้าสังคมและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี

3. การศึกษาความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการเรียนหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่อง พ็อนทอผ้าป่าแดง สำหรับนักเรียนช่วงชั้นที่ 3 พบว่า โดยภาพรวมนักเรียนมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมากที่สุด เนื่องมาจากคณะผู้ศึกษาค้นคว้าได้สร้างหลักสูตร และจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลายดังที่ได้กล่าวมาแล้ว นักเรียนจึงเกิดความสนุกสนานกับการเรียนความถนัดของตนเอง เกิดความรู้ที่คงทน รักและภาคภูมิใจในตนเอง นำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันและพร้อมที่จะนำไปถ่ายทอด เผยแพร่ให้อุชนรุ่นหลังได้ต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาค้นคว้าของ กัลยา แดงขำ และคณะ(2549) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรรายวิชาเพิ่มเติม เรื่อง การประดิษฐ์ดินเผา ด้วยผ้าไทยในเชิงพาณิชย์ สารการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และสอดคล้องกับ เกษทิพย์ ศิริชัยศิลป์ (2549) ที่ได้วิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรมัคคุเทศก์น้อย เรื่องวัดพระศรีรัตนมหาธาตุวรมหาวิหาร สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่ากิจกรรมต่างๆ ทำให้นักเรียนและสมาชิกภายในกลุ่ม รู้จักกระบวนการในการจัดการ มีการวางแผนการทำงาน และการประชาสัมพันธ์ มีการแบ่งหน้าที่รับผิดชอบตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายตามความถนัด และความสนใจของตนเอง กล้าแสดงออก ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน มีสัมพันธภาพที่ดีในการทำงาน ทำให้ผู้เรียนมีความกระตือรือร้นในการร่วมกิจกรรมอย่างมีความสุข มีความภาคภูมิใจที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์และเผยแพร่ศิลปวัฒนธรรมของท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้า

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ในขณะที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ครูควรมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวก สร้างบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ ช่วยเสนอแนะ และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ซักถามปัญหาและข้อสงสัย
2. ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่เป็นการฝึกปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มควรแนะนำให้นักเรียน ได้ร่วมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ได้ร่วมกันคิด ร่วมกันทำ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ควรเน้นคุณธรรม ในการทำงาน ร่วมกันและคุณลักษณะที่พึงประสงค์
3. ในการฝึกทักษะปฏิบัติด้านนาฏศิลป์ ควรให้นักเรียนได้ศึกษาความหมาย ที่มาของ ท่ารำและท่านาฏยศัพท์พื้นฐานให้เข้าใจก่อน เพื่อให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ได้เร็วขึ้น
4. ขณะใช้หลักสูตรควรยืดหยุ่นเวลาในการทำกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้มีทักษะและ เกิดความชำนาญในการรำ
5. ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้นักเรียนได้มีโอกาสนำเสนอกิจกรรมการแสดงในโอกาส ต่างๆ เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออก เกิดความรัก ภาคภูมิใจ และเห็นคุณค่า ในศิลปวัฒนธรรมไทยและภูมิปัญญาท้องถิ่นของตนเอง

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

1. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น โดยใช้ภูมิหลังเกี่ยวกับวัฒนธรรมท้องถิ่นและวิถีชีวิต ของคนในท้องถิ่นในภูมิภาคอื่น หรือในรายวิชาสาระเพิ่มเติม
2. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรกิจกรรมชุมนุมนาฏศิลป์ เรื่อง ฟ้อนทอผ้าป่าแดง สำหรับนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3 ในรูปแบบชุดกิจกรรม ชุดฝึกทักษะ สื่อ CAI หรือหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (E-Book) เพื่อให้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้มีความหลากหลาย
3. ควรมีการพัฒนาหลักสูตรทางด้านนาฏศิลป์ ในลักษณะของหลักสูตรฝึกอบรม หรือ กิจกรรมค่าย ให้กับนักเรียนที่มีความถนัดและความสนใจด้านนาฏศิลป์ เพื่อให้นักเรียนมีระยะเวลา เต็มที่ในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนรู้ สามารถยืดหยุ่นเวลาในการฝึกปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม ซึ่งจะทำให้นักเรียนเกิดความสมัครสมาน กลมเกลียวในหมู่คณะ ได้แลกเปลี่ยนเรียนรู้กันและกันขณะ ฝึกปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ทำให้นักเรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียน ส่งผลให้นักเรียนเรียนรู้ได้เร็วขึ้น และเกิดความรู้อย่างที่คงทน